

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

840

Vragen van de leden **Weisglas**, **Blaauw** en **Van Heemskerck Pillis-Duvekot** (allen VVD) over *het Nederlandse beleid inzake de non-proliferatie van kernwapens ten opzichte van Iran*. (Ingezonden 10 mei 1995)

1 Kent u de uitspraken over het leveren van een ultracentrifuge door de Russische Federatie aan Iran, die zouden zijn gedaan door Aleksej Jablov, hoofd van de commissie voor milieu van de Veiligheidsraad van de Russische Federatie?¹

2 Heeft de heer Jablov tevens opgemerkt dat Iran werkt aan een militair nucleair programma?²

3 Heeft de minister van buitenlandse zaken van de Russische Federatie, Kosyrev, inmiddels te kennen gegeven dat ook de Russische Federatie rekening houdt met de mogelijkheid dat Iran een eigen atombom wil bouwen en dat Moskou in dat geval zijn besluit om een kerncentrale aan Iran te leveren zal heroverwegen?

4 Is in NAVO-verband gesproken over de intentie van Iran om een militaire, nucleaire capaciteit te ontwikkelen? Zo ja, wat waren de uitkomsten van dit beraad? Heeft Nederland

ingestemd met een document waarin deze intentie van Iran is vastgelegd?

5 Is in het verband van de IAEA en van de Nuclier Suppliers Group gesproken over de intentie van Iran om een militaire, nucleaire capaciteit te ontwikkelen? Zo ja, wat waren de uitkomsten van dit beraad?

6 Hebt u gezegd: «Voor zover wij weten, heeft Iran zich tot nog toe perfect gedragen. De Amerikanen zeggen dat Iran de intentie heeft kernwapens te maken en baseert dat op informatie van de CIA. Als dat zo is, wil ik die informatie eerst wel eens zien. Ik wil niet beweren dat ik mijn handen voor Iran in het vuur steek, maar er zijn geen harde aanwijzingen, en dan moet je je tweemaal bedenken voor je discriminerende stellingen poneert.»³

7 Ziet u in de thans voorhanden zijnde gegevens aanleiding om terug te komen van uw uitspraken dat «Iran zich tot nu toe perfect (heeft) gedragen» en dat de Amerikanen in dezen «discriminerende stellingen» poneren ten aanzien van Iran?

8 Bent u bereid, op grond van de thans voorhanden zijnde gegevens, het Nederlandse beleid inzake de non-proliferatie van kernwapens ten opzichte van Iran aan te scherpen en in te brengen in de daarvoor in

aanmerking komende internationale fora, waaronder de lopende NPV-conferentie?

¹ Zie NRC-Handelsblad, 6 mei 1995.

² Zie Teletext, 9 mei 1995.

³ Zie Algemeen Dagblad, 19 april.

Antwoord

Antwoord van minister **Van Mierlo** (Buitenlandse Zaken). (Ontvangen 30 mei 1995)

1 en 2 De bedoelde berichten zijn mij bekend.

3 De kwestie van de Russische nucleaire leveranties aan Iran is aan de orde geweest tijdens de recente topontmoeting tussen de Presidenten Clinton en Jeltsin. Rusland heeft aangegeven geen uraniumverrijkingstechnologie aan Iran te zullen leveren. De overige nucleaire leveranties zullen aan de orde komen in een vervolgoverleg tussen vice-President Gore en Premier Tsjernomyrdin.

4 In overeenstemming met de besluiten van de NAVO-top van 10–11 januari 1994 is overleg over vraagstukken van non-proliferatie binnen de NAVO geïntensiveerd. Het gaat daarbij om het vormgeven van een politiek raamwerk waarbinnen preventieve maatregelen en activiteiten gericht op vermindering van de

proliferatiedreiging alsmede op bescherming ertegen worden gebundeld. In dit verband is ook de mogelijkheid van de ontwikkeling van een nucleaire wapenprogramma door Iran aan de orde geweest. Geconstateerd werd dat Iran tracht de technologie te verwerven die een nucleair wapenprogramma mogelijk zou maken. Het wordt dan ook niet onwaarschijnlijk geacht dat Iran de intentie heeft hiermee daadwerkelijk kernwapens te produceren, maar op basis van de bekende gegevens valt deze intentie niet onomstotelijk aan te tonen.

5

In de recente bijeenkomsten van het IAEA is niet gesproken over een mogelijke Iraanse intentie in genoemde zin. Binnen de Nuclear Suppliers Group is dit punt wel naar voren gebracht, doch er zijn geen conclusies getrokken.

6 en 7

De uitspraak is juist geciteerd. Wat ik hiermee bedoelde aan te geven is het volgende.

Uit de rapporten van het IAEA blijkt dat Iran in alle opzichten de op basis van het Non-proliferatieverdrag (NPV) met het IAEA afgesloten waarborgenovereenkomst heeft nageleefd. Mijn uitspraak betreft dan ook het gedrag van Iran voor zover dat volgens de bepalingen van het NPV verifieerbaar is. Het IAEA-instrumentarium is niet in alle gevallen toereikend om schending van de NPV-verplichting aan het licht te brengen. Derhalve ijvert de Regering voor een versterking van het IAEA-waarborgenstelsel. Voorts is derhalve bij de beoordeling en de besluitvorming inzake nucleaire samenwerking in leveranties het NPV-lidmaatschap niet het enige criterium, en zal er soms onderscheid worden gemaakt tussen verschillende NPV-partijen naar gelang hun opstelling en reputatie ten aanzien van nucleaire non-proliferatie.

8

Het Nederlands exportbeleid ten aanzien van nucleaire en nucleaire gerelateerde goederen wordt afgestemd binnen de Nuclear Suppliers Group (NSG). Deze heeft een aantal richtlijnen gepubliceerd, waaraan de in de NSG samenwerkende landen zich in hun nationaal exportbeleid conformeren. Het zogenaamde «Non-Proliferatiebeginsel» maakt

deel uit van deze richtlijnen, hetgeen erop neerkomt dat een nucleaire transactie slechts plaatsvindt indien een leveranciersland de overtuiging heeft dat de transactie niet bijdraagt aan de proliferatie van kernwapens. Tijdens de NPV-conferentie heeft Nederland het belang van dit non-proliferatiebeginsel uitdrukkelijk onderstreept. Aangezien Nederland ten aanzien van Iran in dezen de grootst mogelijke voorzichtigheid in acht wil nemen, wordt er geen exportvergunning gegeven ten behoeve van leveranties van nucleaire goederen aan Iran.